

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

METODE DE ÎNVĂȚARE LA LOCUL DE MUNCĂ

Stagiile de practică
și rolul lor în
pregătirea
profesională

„DEZVOLTAREA DE SERVICII EDUCATIONALE DE CALITATE PRIN STAGII DE
PRACTICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN DOMENIUL
AGRICOL ȘI DE INDUSTRIE ALIMENTARĂ”
COD PROIECT: 308587

Metode de învățare la
locul de muncă:
stagiile de practică și
rolul lor în pregătirea
profesională

CUPRINS

CAPITOLUL I. Stagiile de pregătire practică în contextual învățământului tehnic și profesional.....	1
I.1. Învățământul tehnic și profesional în context european. Strategii, abordări și politici educaționale.....	1
I.2. Practica de specialitate: metode de învățare la locul de muncă.....	5
I.3. Stagiile de practică pentru învățământul tehnic și profesional: strategii, resurse și direcții de dezvoltare.....	10
CAPITOLUL II. Analize socio-economice ale impactului stagiilor de practică în contextul dezvoltării profesionale	16
II.1. Rolul parteneriatului școală-angajator: mentorat, instruire și evaluare.....	16
II.2. Impactul stagiilor de practică asupra inserției profesionale.....	19
II.3. Rolul competențelor practice în mediul socio-economic regional și local.....	25
Concluzii.....	31

CAPITOLUL I

Stagiile de pregătire practică în contextual învățământului tehnic și profesional

I.1. Învățământul tehnic și profesional în context european. Strategii, abordări și politici educaționale

Învățământul tehnic și profesional constituie astăzi axa centrală a politicilor de coeziune socială și competitivitate economică ale Uniunii Europene. În contextul actual, marcat de volatilitatea piețelor și de o accelerare fără precedent a ciclurilor tehnologice, sistemele de formare profesională au depășit stadiul de simple furnizoare de forță de muncă executantă, transformându-se în ecosisteme complexe de inovare și transfer de know-how. La baza viziunii europene se află sistemul dual, un model de guvernare educațională care presupune o responsabilitate partajată între stat și sectorul privat. Învățământul dual este un sistem educațional bazat pe parteneriatul dintre unitățile de învățământ, operatorii economici și autoritățile publice, care asigură formarea profesională a elevilor prin combinarea instruirii teoretice cu pregătirea practică la locul de muncă. Prin corelarea directă a curriculei cu nevoile reale ale angajatorilor, se elimină fenomenul de *skills mismatch* (neconcordanța competențelor). În statele care au adoptat riguros acest model, stagiile de practică sunt reglementate prin contracte de ucenicie care conferă elevului statutul de angajat în formare, oferindu-i acces la tehnologii de ultimă generație pe care instituțiile școlare, singure, nu și le-ar putea permite din punct de vedere financiar.

Uniunea Europeană, prin Pactul Verde European și agenda deceniului digital, impune o reconfigurare a profilurilor ocupaționale. Învățământul tehnic ocupă un rol important în această tranziție. Astăzi, formarea profesională în domenii precum mecanica sau agricultura integrează obligatoriu competențe de digitalizare avansată (IoT, robotică, analiză de date) și sustenabilitate (economie circulară, managementul deșeurilor, eficiență energetică). Această „dublă tranziție” transformă meseriile

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

tradiționale în profesii de înaltă calificare, unde capacitatea de a opera sisteme complexe și de a implementa soluții eco-eficiente devine noul standard de excelență.

Un pilon fundamental în context european este interoperabilitatea calificărilor. Prin Cadrul European al Calificărilor (EQF), UE a creat un limbaj comun pentru recunoașterea competențelor, indiferent de țara în care au fost dobândite. Sistemul de credite transferabile (ECVET) și documentele Europass facilitează mobilitatea transnațională, permițând elevilor din învățământul tehnic să parcurgă module de practică în centre de excelență din diverse state membre. Această deschidere nu doar că perfecționează abilitățile tehnice, dar cultivă și „competențele transversale”: reziliența, gândirea critică și capacitatea de lucru în medii multiculturală, atribute esențiale într-o economie globalizată.

În viziunea europeană, educația profesională nu mai reprezintă un terminal educațional, ci un punct de lansare spre învățarea continuă. Flexibilitatea parcursurilor de învățare permite absolvenților VET să migreze facil între piața muncii și învățământul superior, facilitând o specializare constantă. Agendele Europene pentru Competențe pun un accent deosebit pe recalificare (*reskilling*) și perfecționare (*upskilling*), asigurându-se că forța de muncă tehnică rămâne relevantă în fața automatizării și a inteligenței artificiale. Astfel, stagiile de practică devin fundamentul unei cariere dinamice, oferind individului nu doar o meserie, ci adaptabilitatea necesară pentru a naviga incertitudinile economice ale secolului XXI.

Sistemul VET (*Vocational Education and Training*) este ghidat de Recomandarea Consiliului UE privind educația și formarea profesională (2020), care stabilește obiective clare pentru perioada 2021-2025. Aceasta este susținută de:

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

1. **Declarația de la Osnabrück:** un angajament politic semnat de miniștrii educației din statele membre, care definește reziliența și excelența ca piloni ai formării profesionale. Documentul pune accent pe dimensiunea socială și pe integrarea rapidă a mecanismelor de asigurare a calității (EQAVET).

2. **Cadrul European pentru Ucenicii de Calitate și Eficiente (EFQA):** acesta stabilește 14 criterii obligatorii pentru statele membre, împărțite între condiții de învățare și condiții de muncă. Printre acestea se numără obligativitatea plății sau compensării stagiului, protecția socială și existența unui plan de formare structurat, semnat între unitatea de învățământ, companie și elev.

3. **Agenda Europeană pentru Competențe (European Skills Agenda):** un plan strategic în 12 acțiuni care vizează competitivitatea durabilă. Acțiunea 4 se concentrează exclusiv pe viitorul învățământului profesional, propunând crearea a 50 de **Centre de Excelență Profesională (CoVEs)** la nivel european, care să funcționeze ca ecosisteme de abilități locale.

Reconfigurarea învățământului tehnic și profesional la nivelul Uniunii Europene subordonează politicile educaționale obiectivelor de suveranitate tehnologică și reziliență economică, proces articulat prin instrumente juridice și financiare fără precedent. În centrul acestei arhitecturi strategice se află Recomandarea Consiliului privind educația și formarea profesională pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență, document care instituie un set de obiective cantitative și calitative menite să armonizeze sistemele naționale de formare până în anul 2030. Această viziune este susținută de Pilonul European al Drepturilor Sociale, care postulează accesul la formare profesională de înaltă calitate ca un drept fundamental, esențial pentru navigarea tranzițiilor structurale ale pieței muncii contemporane.

O componentă fundamentală a strategiei europene rezidă în operationalizarea Cadrului European de Asigurare a Calității în Educație și Formare Profesională (EQAVET). Acest mecanism nu se limitează la o simplă monitorizare administrativă, ci impune un ciclu de management al calității bazat pe planificare, implementare, evaluare și revizuire, utilizând indicatori de impact precum rata de inserție profesională a absolvenților și gradul de utilizare a competențelor dobândite la locul

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

de muncă. Prin intermediul EQAVET, statele membre sunt constrânse să coreleze fluxurile de ieșire ale sistemului educațional cu prognozele furnizate de sistemele de *Skills Intelligence* gestionate de CEDEFOP. Această abordare bazată pe date permite anticiparea obsolescenței anumitor calificări și direcționarea investițiilor către sectoarele cu valoare adăugată ridicată, precum economia circulară, mecatronica și bioeconomia.

Integrarea învățării la locul de muncă (Work-Based Learning – WBL) constituie nucleul dur al reformelor strategice, fiind formalizată prin Cadrul European pentru Ucenicii de Calitate și Eficiente (EFQA). Strategia UE vizează depășirea stadiului de practică sporadică și trecerea către ucenicia structurală, definită prin 14 criterii de calitate care reglementează protecția juridică, securitatea în muncă și transparența rezultatelor învățării. Ucenicia de calitate este percepută ca un mecanism de incluziune socială, capabil să combată șomajul structural în rândul tinerilor (NEETs). Totodată, prin intermediul Alianței Europene pentru Ucenicii, UE mobilizează partenerii sociali și Camerele de Comerț pentru a asigura sustenabilitatea financiară a programelor, promovând un model de costuri partajate în care investiția în capitalul uman este asumată atât de sectorul public, cât și de cel privat. Un alt vector strategic de importanță critică este reprezentat de internaționalizarea formării profesionale prin programul Erasmus+ și Cadrul European al Calificărilor (EQF). Obiectivul strategic este ca ponderea cursanților VET care beneficiază de mobilitate transnațională să crească semnificativ, facilitând astfel transferul de inovație și bune practici între statele membre. Această mobilitate este susținută de sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET), care permite recunoașterea și acumularea rezultatelor învățării obținute în contexte formale, non-formale și informale. Prin utilizarea unităților de rezultate ale învățării, cursurile educaționale devin modulare, permițând individului o adaptare rapidă la cerințele specifice ale angajatorilor europeni, fără a relua cicluri de formare redundante.

În concluzie, strategiile Uniunii Europene pentru învățământul tehnic și profesional configurează un model de excelență bazat pe flexibilitate, digitalizare și parteneriat public-privat. Implementarea acestor strategii prin Centrele de Excelență Profesională (CoVEs) reprezintă apogeul integrării regionale, unde formarea

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

profesională devine un laborator de inovare socială și tehnologică. Aceste centre nu doar furnizează competențe, ci contribuie activ la dezvoltarea regională prin ecosisteme de abilități care reunesc educația terțiară, cercetarea și industria, asigurând astfel relevanța strategică a forței de muncă europene într-un climat economic global marcat de o competiție tehnologică acerbă.

I.2. Practica de specialitate: metode de învățare la locul de muncă

Practica de specialitate reprezintă o componentă fundamentală a formării profesionale, integrată în curriculum, care are ca scop dezvoltarea competențelor specifice domeniului de calificare prin aplicarea cunoștințelor teoretice în contexte practice reale. Aceasta contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale, transversale și ocupaționale ale elevilor, prin integrarea acestora în contexte reale de muncă, sub îndrumarea specialiștilor din domeniul de calificare.

În contextul învățământului tehnic contemporan, eficacitatea stagiului de practică depinde de calitatea și coerența instruirii desfășurate la locul de muncă. Acest proces sprijină formarea competențelor profesionale prin implicarea progresivă a cursantului în activități specifice domeniului, sub îndrumarea unui mentor calificat. Astfel, elevul parcurge un traseu gradual de la statutul de începător la cel de practicant competent, dobândind autonomie și responsabilitate profesională.

Principala metodă utilizată în acest context este ***învățarea experiențială***, teoretizată de David Kolb, care postulează că achiziția de competențe rezultă din transformarea experienței prin reflecție. În cadrul stagiului, elevul parcurge un ciclu format din experiență concretă, observație reflexivă, conceptualizare abstractă și experimentare activă. Această abordare este întărită de *metoda demonstrației* pedagogice, în care instructorul modelează comportamentul profesional, urmată de execuția asistată și, ulterior, de execuția autonomă a sarcinii de către elev. Un rol esențial îl joacă ***învățarea prin rezolvarea de probleme*** (Problem-Based Learning), care plasează cursantul în fața unor situații tehnice reale, forțându-l să integreze cunoștințe din arii diverse (mecanică, electronică, protecția mediului) pentru a identifica soluții optime.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Un alt model metodologic relevant este **modelul 70-20-10**, care demonstrează că 70% din dezvoltarea profesională provine din experiențe on-the-job, 20% din interacțiuni sociale și feedback, și doar 10% din instruirea formală. În cadrul practicii de specialitate, această structură este operationalizată prin **job shadowing** (observarea directă a experților) și **rotația posturilor**, metodă care permite cursantului să înțeleagă fluxul tehnologic integral prin ocuparea succesivă a diferitelor poziții de lucru. Aceste metode sunt susținute de utilizarea jurnalului de practică, instrument de autoevaluare care obligă elevul să sistematizeze fluxurile de lucru și să identifice punctele critice în execuția tehnică, stimulând astfel gândirea critică și metacogniția.

Implementarea eficientă a metodelor de învățare la locul de muncă necesită o coordonare structurală între unitatea de învățământ și entitatea economică, formalizată prin contracte de pregătire practică. În cadrul sistemului dual, stagiul de practică încetează să mai fie o anexă temporală a cursurilor teoretice, devenind componenta dominantă a curriculumului. Această integrare sistemică este facilitată de sistemul de mentorat, în care angajații cu experiență sunt formați pedagogic pentru a asigura transferul de expertiză către elevi, garantând totodată respectarea normelor de securitate și sănătate în muncă (SSM) și a standardelor de protecție a mediului. Eficiența învățării la locul de muncă este amplificată prin utilizarea instruirii asistate de tehnologie, precum realitatea augmentată (AR) sau simulatoarele industriale, care permit cursantului să exerseze manevre complexe într-un mediu controlat înainte de intervenția asupra echipamentelor reale. Această etapă de pre-practică reduce riscurile operaționale și crește încrederea în sine a cursantului. Totodată, metodele moderne includ proiectul de practică, o lucrare aplicativă în care elevul trebuie să optimizeze un proces existent sau să propună o îmbunătățire tehnică în cadrul companiei, demonstrând astfel atingerea nivelului de calificare vizat conform Cadrului Național al Calificărilor.

Impactul acestor metode de învățare se reflectă direct în indicatorii de angajabilitate. Absolvenții care au parcurs stagii de practică riguroase prezintă o rată de inserție pe piața muncii semnificativ mai ridicată, eliminând perioada de adaptare post-absolvire. Din perspectivă macroeconomică, practica de specialitate

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

funcționează ca un instrument de combatere a excluziunii profesionale, oferind tinerilor acces la culturi organizaționale performante și la rețele de contacte profesionale.

În concluzie, învățarea la locul de muncă reprezintă cea mai eficientă formă de educație tehnică, transformând potențialul teoretic în competență operațională și asigurând sustenabilitatea forței de muncă în sectoare strategice precum agricultura, industria alimentară, sectorul serviciilor, mecanica avansată.

Pornind de la aceste argumente, vom prezenta câteva repere teoretice menite să ilustreze importanța psiho-pedagogică a stagiilor de practică pentru achiziția atât de cunoștințe cât și de competențe în cadrul elevilor din învățământul liceal tehnic și profesional:

✓ **Învățare și experiență**

Stagiul de practică este văzut ca o etapă de tranziție de la simpla repetiție mecanică la un proces intelectual continuu. Conform acestui model, cunoașterea nu este un obiect ce poate fi transmis, ci un rezultat creat prin transformarea experienței.

a. Experiența concretă - aceasta este etapa implicării totale într-o sarcină nouă. În context tehnic, poate fi momentul în care un elev manipulează pentru prima dată un sistem de injecție sau un senzor de monitorizare a calității solului. Aici, accentul cade pe trăirea senzorială și operațională, nu pe teorie.

b. Observarea reflexivă- după execuție, individul se distanțează de acțiune pentru a o analiza. Întrebările fundamentale sunt: „Ce s-a întâmplat?” și „De ce rezultatul a fost acesta?”. Este etapa în care erorile sunt identificate nu ca eșecuri, ci ca date de intrare pentru procesul de învățare.

c. Conceptualizarea abstractă- în această fază, elevul integrează observațiile într-o structură logică sau o teorie generală. Se face legătura între practica de teren și legile fizicii, chimiei sau managementului. Elevul înțelege acum *principiul* care guvernează procesul.

d. Experimentarea activă - teoria formată este testată în condiții noi. Elevul utilizează concluziile trase anterior pentru a anticipa rezultatele unei noi intervenții. Dacă testul confirmă teoria, competența este consolidată; dacă nu, ciclul reîncepe.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

✓ **Comunitatea de practică și participarea periferică legitimă**

Această teorie revoluționează pedagogia tehnică prin mutarea focusului de la procesele cognitive individuale la dinamica socială a grupului profesional.

a. Comunitățile de practică (CoP) - învățarea are loc într-un grup de oameni care împărtășesc o pasiune sau o meserie. Fabrica, ferma sau laboratorul nu sunt doar locuri de muncă, ci entități sociale unde se conservă și se transmite „știința meseriei”.

b. Participarea periferică legitimă - acesta este mecanismul prin care novicele devine expert. La început, elevul este „periferic” – i se încredințează sarcini cu risc scăzut, dar care sunt „legitime” (reale, nu simulate). El observă limbajul, etica și mișcările experților.

c. Identitatea profesională - pe măsură ce stagiul avansează, elevul nu doar „învață despre” mecanică, ci „devine” mecanic. Învățarea este, în acest sens, un proces de transformare a identității, unde apartenența la grup validează competența tehnică.

✓ **Învățarea prin acțiune**

În cadrul stagiilor de practică elevul ajunge să cunoască un anumit domeniu, îmbinând dimensiunea teoretică cu realitatea fenomenului studiat. Acest model pedagogic are la bază:

a. Cunoașterea programată - reprezintă baza teoretică acumulată în școală. Deși necesară, Revans o consideră insuficientă pentru rezolvarea problemelor unice.

b. Interogarea critică - este motorul învățării. În fața unei situații necunoscute la locul de muncă, elevul trebuie să pună întrebări de tipul „De ce funcționează astfel?”, „Ce s-ar întâmpla dacă am schimba acest parametru?”

c. Învățarea prin rezolvarea problemelor reale - învățarea nu are loc prin studii de caz fictive, ci prin asumarea responsabilității asupra unor probleme reale ale companiei (ex: reducerea deșeurilor într-o linie de procesare alimentară). Aceasta crește motivația intrinsecă și responsabilitatea socială.

Analiza implicațiilor sociale și economice ale stagiilor de practică relevă un mecanism complex de autoreglare a pieței muncii și un instrument fundamental

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

pentru echitatea socială în cadrul societăților contemporane. Din perspectivă economică, stagiile de practică funcționează ca un filtru de eficiență care reduce drastic asimetria informațională dintre angajator și potențialul angajat. Companiile care investesc în programe de mentorat și învățare la locul de muncă își diminuează costurile de recrutare și integrare pe termen lung, deoarece procesul de selecție este bazat pe performanță observată direct, nu doar pe credențiale academice. Mai mult, prezența stagiilor într-o organizație forțează o cultură a transferului de cunoștințe și a actualizării tehnologice constante, stimulând inovația prin interacțiunea dintre experiența practică a seniorilor și perspectivele proaspete, adesea mai digitalizate, ale tinerilor cursanți.

La nivel macroeconomic, o corelare strânsă între curricula de practică și cerințele industriale conduce la o creștere a productivității muncii și la o reducere a șomajului structural, asigurând competitivitatea națională într-o economie globalizată unde capitalul uman este resursa primară de diferențiere.

Din punct de vedere social, stagiile de practică reprezintă un vector crucial pentru mobilitatea ascendentă și democratizarea accesului la cariere de elită. Pentru tinerii proveniți din medii defavorizate, contactul direct cu un mediu profesional performant oferă nu doar competențe tehnice, ci și un capital social esențial, respectiv accesul la rețele de profesioniști și mentori care pot ghida parcursul lor viitor. Acest proces contribuie la diminuarea excluziunii sociale și la creșterea stimei de sine profesionale, transformând un elev adesea demotivat de sistemul teoretic într-un membru activ și valoros al comunității. Mai mult, stagiile de practică bine structurate promovează egalitatea de șanse, deoarece evaluarea se mută de pe mediul socio-economic de proveniență pe abilitatea concretă de a rezolva probleme și de a se adapta fluxurilor de lucru. În plus, integrarea tinerilor în echipe multigeneraționale dezvoltă coeziunea socială și solidaritatea între cohorte, facilitând înțelegerea eticii muncii și a responsabilității civice.

Impactul combinat al acestor dimensiuni generează un cerc virtuos de dezvoltare sustenabilă. O forță de muncă tânără, bine instruită și integrată social, devine mai rezistentă în fața crizelor economice și a fenomenelor de automatizare, deoarece deține atât cunoștințele tehnice, cât și capacitatea de adaptare dobândită prin

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

experiență reală. Prin urmare, stagiile de practică nu se limitează la rolul de etape școlare obligatorii, ci constituie investiții strategice cu impact direct asupra stabilității sociale și prosperității economice. Prin reducerea dependenței de asistența socială și creșterea bazei de contribuabili calificați, sistemele de învățare la locul de muncă degrevează bugetele publice și permit realocarea resurselor către cercetare și dezvoltare, asigurând astfel progresul tehnologic necesar în sectoare critice precum agricultura sustenabilă, mecanica de înaltă precizie și protecția mediului.

I.3. Stagiile de practică pentru învățământul tehnic și profesional: strategii, resurse și direcții de dezvoltare

Abordarea tematicii stagiilor de practică în învățământul tehnic și profesional necesită o viziune sistemică, în care strategiile didactice, resursele logistice și direcțiile de dezvoltare converg pentru a crea un parcurs educațional coerent și adaptat exigențelor industriale contemporane. La modul general, această triadă reprezintă fundamentul pe care se sprijină succesul inserției profesionale a tinerilor absolvenți. Strategiile actuale vizează trecerea de la modelul tradițional de practică - observație la modele de învățare activă, integrate în fluxul de producție al companiilor partener. O strategie eficientă se bazează pe parteneriate public-private solide, unde curriculumul este negociat între școală și angajator, asigurând astfel relevanța competențelor transmise. În acest context, managementul strategic al stagiilor presupune o planificare riguroasă a rezultatelor învățării, monitorizarea progresului prin tutori de practică specializați și validarea competențelor prin evaluări practice în condiții reale de lucru.

Strategiile educaționale în învățământul tehnic și profesional reprezintă ansambluri complexe de metode, procedee și resurse proiectate pentru a facilita trecerea de la stadiul de elev la cel de specialist operațional. În contextul actual, marcat de o volatilitate tehnologică accentuată, strategiile educaționale au evoluat de la o abordare pur informativă, bazată pe acumularea de date, către una performativă, centrată pe dezvoltarea de competențe integrate. Aceste strategii sunt fundamentate

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

pe principiul învățării active, unde cursantul nu mai este un receptor pasiv al fluxului informațional, ci un participant activ în construcția propriului bagaj profesional.

Una dintre cele mai de succes strategii moderne este **instruirea bazată pe competențe (Competency-Based Training)**. Aceasta se distinge prin faptul că timpul de instruire devine variabil, în timp ce nivelul de competență dobândit rămâne fix. Elevul avansează în parcursul său educațional doar după ce a demonstrat stăpânirea deplină a unei anumite abilități practice. Această abordare elimină sincopile în pregătire și garantează angajatorului că absolventul poate executa sarcini specifice conform standardelor industriale. Această strategie este susținută de utilizarea sistemelor de e-learning și a modulelor de auto-instruire, care permit personalizarea ritmului de învățare în funcție de capacitățile individuale de asimilare ale fiecărui cursant. Fundamentul acestei strategii rezidă în definirea riguroasă a standardelor de competență. Fiecare specializare (mecanică, agricultură, protecția mediului, industrie alimentară) este descompusă în unități de competență, care la rândul lor sunt divizate în elemente de competență și criterii de performanță. Un elev nu este evaluat printr-o notă globală, ci prin validarea fiecărei competențe specifice. Dacă într-un model tradițional toți elevii parcurg aceeași materie în același interval de timp, rezultând niveluri de cunoștințe diferite (note de la 1 la 10), în sistemul CBT nivelul de stăpânire este fixat la pragul de excelență („competent”), în timp ce variabila este timpul necesar fiecărui individ pentru a atinge acel prag.

Implementarea **instruirii bazate pe competențe** necesită o restructurare a materialelor didactice în module de învățare autonome. Fiecare modul este conceput să fie auto-suficient și se finalizează cu o probă de evaluare a performanței. Această modularizare permite o flexibilitate extremă a parcursului educațional: elevii care progresează rapid pot avansa către module superioare, în timp ce elevii care întâmpină dificultăți pot beneficia de timp suplimentar și sprijin personalizat fără a fi penalizați de ritmul grupului. Rolul cadrului didactic se transformă radical, acesta devenind un facilitator al învățării și un evaluator al performanței, monitorizând progresul individual și oferind feedback corectiv imediat. Analiza oportunităților și avantajelor oferite de un astfel de model de învățare are la bază următoarele elemente:

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

- **Flexibilitatea ritmului de învățare:** elevii nu sunt constrânși de o programă rigidă cronologic; cei care asimilează rapid pot avansa, în timp ce ceilalți pot aloca mai mult timp modulelor dificile fără a rămâne în urmă față de restul clasei.
- **Transparența rezultatelor:** standardele sunt clare și publice, astfel încât elevul știe exact ce trebuie să demonstreze pentru a fi declarat „competent”, eliminând subiectivismul notării tradițional.
- **Relevanța directă pentru piața muncii:** deoarece competențele sunt derivate din standarde ocupaționale reale, elevul învață exact abilitățile pe care companiile le caută, crescând imediat șansele de angajare.
- **Centrarea pe performanță, nu pe memorare:** se pune accent pe capacitatea de a aplica teoria în practică; nu este suficient să știi cum funcționează un motor, trebuie să demonstrezi că îl poți repara conform protocolului.
- **Recunoașterea învățării anterioare:** sistemul permite validarea competențelor dobândite anterior în contexte informale (experiență de muncă, cursuri extrașcolare), permițând elevului să sară peste modulele pe care le stăpânește deja.
- **Eficiența resurselor de instruire:** profesorii își pot concentra eforturile de mentorat către elevii care au cu adevărat nevoie de sprijin, în timp ce resursele tehnice (utilaje, laboratoare) sunt folosite mai eficient pe măsură ce elevii trec prin module la momente diferite.
- **Creșterea încrederii în sine:** validarea succesivă a fiecărei competențe oferă elevului un sentiment de realizare constant, motivându-l să continue și reducând rata abandonului școlar.
- **Mobilitatea profesională:** certificatele de competențe sunt mai ușor de echivalat la nivel internațional (prin sisteme precum EQF), facilitând accesul absolvenților la oportunități de muncă în întreg spațiul european.

Implementarea unui învățământ tehnic de performanță este condiționată de existența unui ecosistem de resurse interdependente, care transformă mediul educațional dintr-un spațiu de predare teoretică într-un laborator de inovare aplicată.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Resursele nu reprezintă simple elemente de suport, ci sunt catalizatori care determină calitatea, siguranța și relevanța întregului proces de instruire.

Resursele logistice și tehnologice stau la baza funcționării eficiente a învățământului profesional. Acestea includ ateliere dotate cu utilaje de ultimă generație, simulatoare de proces și laboratoare de diagnostică care permit elevilor să interacționeze cu tehnologia pe care o vor întâlni în fabricile moderne. Rolul acestor resurse este de a oferi un mediu de învățare autentic, reducând decalajul dintre școală și industrie. Fără acces la echipamente care respectă standardele industriale actuale, procesul de învățare riscă să rămână unul anacronic, lăsând absolventul nepregătit pentru exigențele unei piețe a muncii înalt tehnologizate.

Capitalul uman, reprezentat de corpul didactic și de mentorii din companii, constituie cea mai valoroasă resursă intangibilă a învățământului profesional. Rolul acestora depășește simpla transmitere a cunoștințelor, funcționând ca facilitatori ai experiențelor practice și modele de etică profesională. Expertiza lor tehnică, dublată de abilități pedagogice moderne, asigură transformarea bazei materiale în competențe reale. Mentorul este cel care personalizează parcursul elevului, oferind feedback imediat și adaptând resursele tehnice la ritmul de învățare al fiecărui cursant, garantând astfel succesul strategiei bazate pe competențe.

Resursele curriculare și digitale reprezintă interfața informațională a sistemului. Manualele digitale, platformele de e-learning și softurile de simulare permit o vizualizare a proceselor invizibile sau periculoase, facilitând înțelegerea conceptelor abstracte înainte de aplicarea lor practică. Aceste resurse asigură flexibilitatea procesului educațional, permițând accesul la informație oricând și de oriunde. În final, resursele financiare sunt cele care unifică acest sistem, asigurând nu doar achiziția de echipamente, ci și mentenanța acestora, consumabilele necesare practicii și formarea continuă a personalului, fiind motorul care garantează sustenabilitatea întregului demers educațional.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Tabelul 1: Resurse implicate în stagiile de pregătire practică

Resurse	Exemple de activități	Rolul strategic în procesul de învățare
<i>Resurse Materiale</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ateliere școlare ✓ ferme didactice ✓ utilaje ✓ echipamente de protecție ✓ materii prime 	<p>Asigură cadrul pentru învățarea senzorială și motrică.</p> <p>Permite trecerea de la conceptul abstract la obiectul tangibil sau procesul real.</p>
<i>Resurse Umane</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ profesori de specialitate ✓ maiștri instructori ✓ mentori de practică din companii ✓ tutori de practică 	<p>Acționează ca facilitatori și evaluatori. Mentorul transferă nu doar tehnica, ci și „cultura meseriei” și etica profesională.</p>
<i>Resurse Curriculare și Informaționale</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ standarde ocupaționale ✓ module de curs ✓ biblioteci digitale ✓ baze de date tehnice ✓ proceduri de lucru 	<p>Reprezintă arhitectura cunoașterii.</p> <p>Oferă rigoare și asigură că ceea ce se învață este conform cu normele legale și industriale actuale.</p>
<i>Resurse Digitale</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ simulatoare VR ✓ software de proiectare ✓ platforme de învățare ✓ manuale interactive 	<p>Permit experimentarea fără riscuri.</p> <p>Elevul poate greși într-un mediu virtual înainte de a lucra pe un echipament costisitor sau periculos.</p>

Viitorul învățământului tehnic și profesional se conturează la intersecția dintre digitalizarea radicală și imperativul sustenabilității, evoluând de la un model de instruire static către un ecosistem de învățare dinamic și adaptiv. Direcția principală de dezvoltare vizează integrarea tehnologiilor imersive, precum Realitatea Virtuală și Augmentată, în procesul de formare. Aceste instrumente nu mai sunt simple instrumente auxiliare de instruire, ci devin piloni de bază care permit simularea unor procese industriale complexe, costisitoare sau periculoase într-un mediu controlat, facilitând o învățare bazată pe experimentare nelimitată fără riscuri operaționale.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

O a doua direcție majoră este tranziția către *competențele verzi* (*Green Skills*), reflectând angajamentul global pentru o economie neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon. Formarea profesională viitoare nu va mai trata sustenabilitatea ca pe un modul opțional, ci ca pe o competență transversală obligatorie. Fie că este vorba despre agricultură de precizie, gestionarea inteligentă a resurselor de apă sau mentenanța sistemelor de energie regenerabilă, absolventul de învățământ tehnic va deveni agentul principal al schimbării ecologice. Această abordare a calificărilor, cu accent pe componenta verde, presupune o reevaluare a standardelor ocupaționale și o colaborare strânsă cu institutele de cercetare pentru a aduce inovația ecologică direct în atelierele de practică.

Într-o lume în care tehnologia se schimbă mai rapid decât ciclurile de școlarizare, capacitatea de a obține certificări rapide și specifice pentru competențe de nișă devine esențială. Acest model de permite profesioniștilor să își actualizeze constant profilul, asigurând o relevanță continuă pe piața muncii. În paralel, școlile profesionale vor evolua către statutul de „**hub**”-uri comunitare și industriale care integrează educația, antreprenoriatul și inovația. Această abordare holistică garantează faptul că învățământul tehnic nu doar răspunde nevoilor actuale ale industriei, ci devine motorul care anticipează și generează direcțiile de progres ale societății viitoare.

CAPITOLUL II

Analize socio-economice ale impactului stagiilor de practică în contextul dezvoltării profesionale

II.1. Rolul parteneriatului școală-angajator: mentorat, instruire și evaluare

Parteneriatul școală-angajator constituie premisa fundamentală a relevanței învățământului tehnic, funcționând ca un mecanism de calibrare a ofertei educaționale la dinamica reală a pieței muncii. În acest ecosistem, responsabilitatea formării este duală: școala furnizează cadrul teoretic și fundamentele științifice, în timp ce angajatorul oferă contextul de aplicabilitate și validare practică. Această simbioză asigură faptul că absolventul nu deține doar o diplomă, ci o capacitate operațională imediată. Instruirea la locul de muncă depășește simpla execuție a unor sarcini repetitive. Parteneriatul strategic permite utilizarea unor strategii de instruire autentice, unde elevul învață pe echipamente de ultimă generație, inaccesibile adesea laboratoarelor școlare din motive de costuri. Instruirea este planificată de comun acord prin Planul de Pregătire Practică, astfel încât succesiunea modulelor de învățare din școală să se reflecte în activitățile de la agentul economic. Această coordonare previne decalajele informaționale și permite elevului să înțeleagă imediat utilitatea practică a conceptelor fizice sau matematice studiate la clasă.

Referitor la relația de parteneriat dintre școala și angajator putem sublinia următoarele aspecte:

✓ ***Reducerea decalajului de competențe (Skills Gap)***

Parteneriatul asigură alinierea imediată a programelor de studiu cu nevoile reale și actuale ale pieței muncii, evitând formarea elevilor pentru tehnologii depășite.

✓ ***Accesul la tehnologie de ultimă oră***

Elevii au posibilitatea de a învăța pe utilaje și software-uri industriale moderne pe care școlile, din cauza costurilor ridicate, adesea nu și le pot permite în laboratoarele proprii.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

✓ ***Creșterea angajabilității imediate***

Absolvenții care parcurg stagii de practică la angajator sunt deja familiarizați cu fluxurile de lucru, ceea ce îi transformă în candidați prioritari pentru angajare imediat după finalizarea studiilor.

✓ ***Reducerea costurilor de recrutare și integrare***

Pentru angajator, stagiul de practică reprezintă o perioadă extinsă de selecție; la final, acesta angajează o persoană a cărei etică și performanță au fost deja verificate.

✓ ***Dezvoltarea competențelor transversale (Soft Skills)***

În mediul real de lucru, elevii deprind abilități esențiale precum comunicarea profesională, munca în echipă, disciplina programului și responsabilitatea față de sarcini.

✓ ***Formarea continuă a cadrelor didactice***

Relația cu angajatorii permite profesorilor și maiștrilor să rămână la curent cu inovațiile din industrie, transferând ulterior aceste cunoștințe noi în procesul de predare teoretică.

✓ ***Personalizarea parcursului educațional***

Parteneriatul permite adaptarea curriculei la specificul economic local, oferind elevilor calificări relevante pentru oportunitățile de muncă din zona lor geografică.

✓ ***Motivarea crescută a elevilor***

Contactul direct cu mediul de producție și vizualizarea utilității practice a teoriei cresc interesul elevilor pentru studiu și reduc abandonul școlar.

✓ ***Validarea autentică a competențelor***

Evaluarea realizată de specialiști din producție oferă o confirmare obiectivă a nivelului de pregătire, certificând faptul că elevul este cu adevărat competent, nu doar posesor de cunoștințe teoretice.

✓ ***Transferul de cultură organizațională***

Elevii învață ierarhiile, normele de securitate (SSM) și standardele de calitate specifice unei companii performante, elemente imposibil de simulat complet în sala de clasă.

✓ ***Stimularea inovării locale***

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Colaborarea poate genera soluții noi pentru problemele tehnice ale companiilor, prin proiectele aplicative realizate de elevi sub îndrumarea mentorilor și a profesorilor.

✓ ***Optimizarea utilizării resurselor publice***

Statul investește mai eficient fondurile în educație atunci când baza materială a companiilor completează dotările școlare, evitând investițiile redundante în echipamente care devin rapid anacronice.

✓ ***Echilibrarea cererii și ofertei de muncă***

Angajatorii pot prognoza nevoile de personal și pot solicita școlilor școlarizarea unui număr specific de elevi pe anumite calificări, prevenind șomajul în rândul tinerilor.

✓ ***Responsabilizarea sectorului privat***

Companiile devin co-participante la procesul educațional, asumându-și rolul de formatori și investind în viitorul comunității în care activează.

✓ ***Facilitarea mobilității profesionale***

Un elev format într-un parteneriat solid deține o calificare recunoscută și respectată de întreg sectorul industrial respectiv, nu doar de o singură instituție de învățământ. Relația dintre școală și angajator depășește colaborarea administrativă obișnuită, reprezentând un sistem educațional integrat care permite transformarea cunoștințelor teoretice ale elevilor în competențe profesionale practice. Succesul acestui parteneriat rezidă în capacitatea de a unifica două lumi cu limbaje diferite — cea academică și cea industrială — sub un obiectiv comun: formarea unui specialist adaptabil, capabil să performeze într-un mediu tehnologic aflat în continuă expansiune.

Un parteneriat solid funcționează ca un mecanism de asigurare a calității, unde mentoratul și instruirea la locul de muncă devin filtre de excelență. Prin implicarea directă a angajatorului în procesul de evaluare, se elimină riscul de a produce „absolvenți teoretici” și se garantează o forță de muncă gata să aducă valoare adăugată din prima zi de activitate. Această responsabilitate partajată nu doar că optimizează costurile de formare și recrutare, dar oferă tinerilor un parcurs profesional predictibil, reducând incertitudinea tranziției de la școală la viața activă.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

În perspectivă, sustenabilitatea învățământului tehnic depinde exclusiv de profunzimea acestui parteneriat. O școală izolată de realitatea economică riscă anacronismul, în timp ce un angajator izolat de sistemul de educație riscă o criză acută de personal calificat. Prin urmare, consolidarea relației școală-angajator nu este doar o opțiune strategică, ci un imperativ social și economic. Aceasta reprezintă singura cale prin care educația profesională poate deveni un motor de inovare și un garant al prosperității, asigurând echilibrul între aspirațiile individuale ale tinerilor și nevoile de dezvoltare ale societății contemporane. În acest context, experiențele Erasmus VET, precum și parteneriatele dezvoltate prin proiectele PEO privind stagiile de practică, joacă un rol esențial, oferind elevilor oportunități de învățare internațională, expunere la bune practici și consolidarea competențelor profesionale într-un cadru real de muncă. Astfel, aceste mecanisme nu doar extind orizontul profesional al tinerilor, ci și întăresc legătura dintre educație și piața muncii, contribuind la formarea unui capital uman adaptat provocărilor economice și sociale actuale.

II.2. Impactul stagiilor de practică asupra inserției profesionale

Impactul stagiilor de practică asupra inserției profesionale constituie un indicator critic al calității sistemului educațional, reflectând gradul de adecvare a pregătirii tehnice la exigențele angajatorilor. Studiile empirice demonstrează o corelație directă și pozitivă între durata și calitatea instruirii la locul de muncă și viteza de absorbție a absolvenților pe piața muncii. Această relație nu este una pur liniară, ci este mediată de o serie de factori structurali care transformă experiența de stagiu într-un avantaj competitiv decisiv.

A. Reducerea perioadei de tranziție și a riscului de șomaj structural

Principalul impact economic al stagiilor de practică rezidă în scurtarea semnificativă a perioadei de căutare a unui loc de muncă după finalizarea studiilor. Absolvenții care au beneficiat de o colaborare strânsă cu agenții economici în timpul școlarizării prezintă rate de angajare superioare celor proveniți din sisteme pur

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

teoretice. Acest fenomen se explică prin eliminarea „perioadei de acomodare” – angajatorul nu mai este nevoit să investească timp și resurse financiare în formarea de bază, deoarece procesul de calibrare a competențelor a avut loc deja în timpul stagiului. Astfel, practica funcționează ca un mecanism de combatere a șomajului în rândul tinerilor, asigurând o potrivire optimă între profilul de competențe deținut și cerințele postului.

B. Validarea competențelor pe piața muncii

Din perspectiva teoriei capitalului uman, stagiul de practică oferă o formă de „certificare implicită”. Un portofoliu de practică validat de un operator economic de referință reprezintă un semnal de încredere pentru alți potențiali angajatori. Elevul nu mai este evaluat doar prin prisma rezultatelor școlare, ci prin dovezi concrete de performanță operațională. Mai mult, inserția profesională este facilitată de rețelele de contacte profesionale construite în timpul stagiului; adesea, compania gazdă a stagiului de practică devine primul angajator, procesul de recrutare fiind, în esență, o formalizare a relației începute în timpul formării.

C. Adaptabilitatea și reziliența profesională pe termen lung

Impactul practicii se extinde dincolo de momentul primei angajări, influențând traiectoria profesională pe termen lung. Absolvenții care au învățat într-un context de muncă real dezvoltă o capacitate superioară de adaptare la schimbările tehnologice. Expunerea la cultura organizațională, la ierarhiile industriale și la procedurile de siguranță le conferă o maturitate profesională care facilitează promovarea și mobilitatea internă. În concluzie, stagiile de practică reprezintă cel mai eficient instrument de politică activă a ocupării, transformând învățământul tehnic dintr-un furnizor de diplome într-un motor de inserție sustenabilă, capabil să asigure stabilitatea socială și creșterea productivității economice.

În acord cu politicile de educație și strategiile de dezvoltare a învățământului tehnic și profesional, stagiile de practică au un rol vital în crearea oportunităților de inserție profesională, facilitând:

- ***Atenuarea asimetriei informaționale***

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Stagiul de practică funcționează ca un mecanism de selecție bidirecțional, permițând angajatorului să evalueze competențele reale ale candidatului dincolo de CV, în timp ce cursantul verifică compatibilitatea sa cu mediul de lucru respectiv.

➤ Dobândirea experienței profesionale premergătoare angajării

Lipsa experienței este principala barieră în inserția tinerilor pe piața muncii; stagiul transformă statutul de „debutant” în cel de „practicant cu experiență confirmată”, oferind un avantaj competitiv imediat.

➤ Dezvoltarea competențelor transversale (Soft Skills)

Practica facilitează imersiunea în contexte profesionale reale unde se cultivă abilități critice imposibil de predat teoretic: comunicarea ierarhică, gestionarea timpului, reziliența la stres și responsabilitatea față de termene limită.

➤ Integrarea în culturi organizaționale specifice

Elevul învață normele implicite, valorile și etica muncii proprii sectorului industrial vizat, reducând considerabil șocul de adaptare în momentul semnării primului contract individual de muncă.

➤ Accesul la capital social și rețele profesionale

Stagiul de practică oferă cursantului oportunitatea de a construi relații cu mentori și profesioniști din domeniu, aceste conexiuni fiind adesea canalele principale prin care circulă informațiile despre posturile vacante.

➤ Validarea și aplicarea cunoștințelor teoretice

Învățarea prin practică permite cristalizarea noțiunilor abstracte dobândite în sala de clasă; transformarea informației în abilitate operațională crește încrederea în sine a viitorului angajat.

➤ Sincronizarea cu standardele tehnologice actuale

Deoarece industria evoluează mai rapid decât programele școlare, practica oferă acces la echipamente și procese de ultimă oră, asigurând că absolventul deține competențele cerute în prezent de piață.

➤ Reducerea ratei de părăsire timpurie a locului de muncă

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Persoanele care au parcurs stagiile de practică tind să aibă așteptări mult mai realiste despre profesie, ceea ce scade riscul de demisie prematură cauzată de neconcordanța dintre percepție și realitatea postului.

➤ ***Creșterea valorii pe piața muncii***

Un portofoliu de practică documentat permite negocierea unor condiții de salarizare superioare, deoarece angajatorul percepe un risc mai mic și un cost de instruire post-angajare redus.

➤ ***Stimularea proactivității și a spiritului antreprenorial***

Confruntarea cu probleme tehnice reale în timpul stagiului încurajează elevul să identifice soluții inovatoare și să înțeleagă fluxul de generare a valorii economice, pregătindu-l pentru o inserție activă și creativă.

În acord cu prevederile și politicile guvernamentale, inserția pe piața muncii a absolvenților de învățământ liceal tehnic și profesional devine un deziderat major al dezvoltării sustenabile. În cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a României 2030, **Obiectivul 4** – „**Educație de calitate**” – are ca scop garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți cetățenii. În acest context, sunt definite mai multe **ținte pentru 2030**, care reflectă angajamentul României față de educația sustenabilă și accesibilă. Aceste **ținte** sunt:

- *Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional.*
- *Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în deținerea priorităților de studiu, prin măsuri precum și creșterea ponderii de materii opționale.*
- *Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă.*

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

- Accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli.
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodelor de predare învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional.
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri.
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE.
- Înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale, cointeresarea companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe.
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul.
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor.
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

Elaborată de Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC), strategia continuă direcțiile stabilite anterior, punând accent pe alinierea calificărilor la standardele europene și sprijinirea învățământului dual. Strategia definește drept scopuri:

- recunoașterea și mobilitatea calificărilor;

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

- inovare în calificări și curricula revizuită;
- cunoașterea evoluției și cererii forței de muncă;
- creșterea participării la învățare și la locul de muncă pentru adulți.

Strategia stabilește ca obiectiv general, creșterea relevanței competențelor furnizate de sistemul de educație și formare profesională în raport cu evoluțiile de pe piața muncii și cerințele europene.

Prin intrarea în vigoare a Legii nr.198 din iulie 2023, Legea învățământului preuniversitar și a Ordinului Ministrului Educației nr. 5732/2022 privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual, **învățământul liceal** are o durată, de regulă, de 4 ani și se organizează în: licee teoretice, licee vocaționale și licee tehnologice și cuprinde:

- clasele a IX-a - a XII-a pentru învățământul cu frecvență și
- clasele a IX-a -a XIII-a pentru învățământul cu frecvență seral și învățământul cu frecvență redusă.

În cadrul învățământului liceal vor funcționa trei filiere distincte:

a) filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;

b) filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic;

c) filiera tehnologică, cu profilurile: tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului.

Începând cu anul școlar 2026–2027, clasele de învățământ profesional cu durata de 3 ani vor fi integrate învățământului liceal tehnologic.

Învățământul preuniversitar tehnologic în sistem dual este o formă de organizare a învățământului liceal și postliceal tehnologic care se desfășoară pe bază de contract de parteneriat, pe următoarele niveluri:

- *Nivel 3 de calificare*, organizat după clasa a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior și se finalizează cu examen de certificare a calificării profesionale nivel 3. Elevii care au obținut o calificare de nivel 3 în învățământul profesional, inclusiv dual, pot opta și pentru o calificare de nivel 4.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

- *Nivel 4 de calificare*, organizat pentru calificări profesionale de nivel 4 și se finalizează cu examen de certificare a calificării profesionale nivel 4.

Stagiile de practică reprezintă cel mai eficient mecanism de transfer de capital uman dinspre mediul educațional către cel productiv, transformând potențialul teoretic în competență operațională. Practica elimină barierele psihologice și tehnice ale debutului, oferind tinerilor certitudinea că abilitățile lor sunt relevante și căutate. Din perspectivă sistemică, stagiul de practică acționează ca un mecanism de echilibrare între rigiditatea sistemului de învățământ și dinamismul pieței muncii. Succesul inserției este garantat de faptul că stagiul reduce riscul investițional al angajatorului și crește încrederea de sine a absolventului. În esență, un sistem de învățământ tehnic care prioritizează practica de calitate nu livrează doar forță de muncă, ci construiește cariere sustenabile, asigurând o corelație organică între aspirațiile individului și nevoile de dezvoltare ale economiei naționale. Astfel, investiția în stagiile de practică nu trebuie privită ca un cost, ci ca cea mai sigură metodă de a garanta viabilitatea viitoarei generații de specialiști.

II.3. Rolul competențelor practice în mediul socio-economic regional și local

Stagiile de practică nu mai pot fi privite ca simple anexe pedagogice, ci ca piloni strategici ai dezvoltării umane și organizaționale. Analiza socio-economică a acestui fenomen dezvăluie o realitate complexă: stagiul de practică funcționează ca un laborator social de integrare și ca un motor de eficiență economică, având puterea de a converti potențialul educațional în valoare adăugată brută pentru societate. Din perspectivă economică, impactul stagiilor de practică este cuantificabil prin prisma productivității muncii și a optimizării costurilor de capital uman. Într-o eră a competiției globale, companiile care facilitează stagii de calitate își asigură un flux constant de specialiști „ready-to-use”, reducând pierderile financiare cauzate de perioadele lungi de instruire post-angajare. Stagiul de practică devine astfel o investiție cu randament ridicat, care stabilizează oferta de muncă și asigură reziliența industriilor în fața schimbărilor tehnologice bruște.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Din perspectivă socială, stagiile de practică reprezintă un instrument fundamental pentru echitate și mobilitate. Ele oferă tinerilor, indiferent de mediul de proveniență, accesul la rețele de mentorat și la culturi organizaționale performante, democratizând succesul profesional. Impactul asupra dezvoltării individuale este profund: dincolo de abilitățile tehnice, stagiul cultivă identitatea profesională, stima de sine și sentimentul de apartenență la o comunitate de experți. Practica transformă elevul dintr-un beneficiar pasiv de informație într-un actor social responsabil, capabil să contribuie la bunăstarea colectivă.

În acord cu datele statistice oficiale, analiza vizează atât nivelul local cât și cel regional. În anul 2025, PIB/cap locuitor în județul Iași se situează pe prima poziție în cadrul Regiunii NE, având valoarea de 15.623 EUR. Județul Iași ocupă prima poziție ca și contribuție la formarea produsului intern brut al regiunii Nord-Est, furnizând circa 33,3% din acesta. În ceea ce privește ponderea în nivelul național, aceasta reprezintă 3,5% din total economie. În anul 2020, economia județului a fost afectată de criza sanitară, produsul intern brut contractându-se cu 1,8%, o scădere mai puțin accentuată comparativ cu nivelul național (-3,7%), pe fondul diminuării producției industriale (-10,5%) și a producției agricole (-14,2%). În anul 2021, economia județului s-a redresat, înregistrând un avans de 6,6%, dinamică pozitivă care se menține și în 2022 (5,7%), urmată de o scădere în 2023 (1,7%). Pe termen mediu 2024 – 2027, se estimează un ritm mediu anual de 3,8%, cu un vârf de creștere de 4,8% în anul 2026. Avansul economic va fi susținut de toate sectoarele de activitate, contribuția acestora la dinamica PIB situându-se în teritoriul pozitiv.

Figura 1: PIB/capita 2024

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

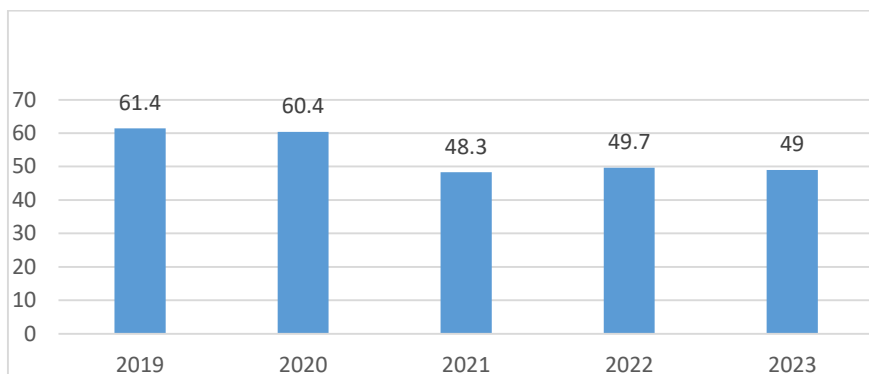
Analiza evoluției ratei de ocupare a forței de muncă în Regiunea Nord-Est între anii 2019 și 2023 evidențiază o transformare structurală a pieței muncii, marcată de o tranziție de la un nivel ridicat de activitate către un nou echilibru de intensitate redusă. Începutul perioadei analizate prezintă un vârf de ocupare de 61.4%, valoare ce reflectă o perioadă de maximă absorbție a personalului calificat. Această etapă a fost urmată de o scădere vizibilă, stabilizând indicatorul în jurul pragului de 49% în ultimii ani. Această evoluție sugerează că piața muncii a trecut printr-un proces de reajustare, în care cerințele angajatorilor au devenit mult mai specifice, punând presiune pe calitatea și relevanța competențelor dobândite de absolvenți.

În contextul acestui nou peisaj economic, unde rata de ocupare se menține sub pragul de 50%, rolul stagiilor de practică încetează să mai fie o simplă etapă de tranziție, devenind un mecanism esențial de selecție și integrare. Într-o piață a muncii mai selectivă, angajatorii din Regiunea Nord-Est tind să favorizeze persoanele care dețin deja o experiență practică validată, deoarece aceștia reduc riscurile legate de ineficiența inițială la locul de muncă. Astfel, stagiul de practică oferă cursantului posibilitatea de a demonstra competențe tehnice imediate, compensând lipsa de vechime în muncă și oferind o probă de conformitate cu standardele industriale actuale.

Din punct de vedere socio-economic, stabilitatea ratei de ocupare la nivelul de 49% în anul 2023 indică necesitatea unei corelări mult mai strânse între educație și economia locală pentru a stimula creșterea. Dezvoltarea profesională prin intermediul practicii este factorul care poate transforma acest platou statistic într-o curbă ascendentă. Prin imersiunea în mediul de lucru real, elevii nu deprind doar abilități tehnice, ci își dezvoltă o etică a muncii care îi face mult mai adaptabili la fluctuațiile pieței. În concluzie, datele prezentate demonstrează că succesul inserției profesionale în regiune depinde direct de transformarea stagiului de practică într-un instrument de formare de elită, capabil să asigure un flux constant de specialiști direct operaționali.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Figura 2: Rata de ocupare a forței de muncă în Regiunea Nord-Est

În acord cu datele de la nivel regional, la nivel local se observă următoarea structura a principalelor activități economice din județul Iași după numărul de firme active, cifra de afaceri, investiții și numărul de salariați.

Tabelul 2: Distribuția firmelor pe domenii de activitate

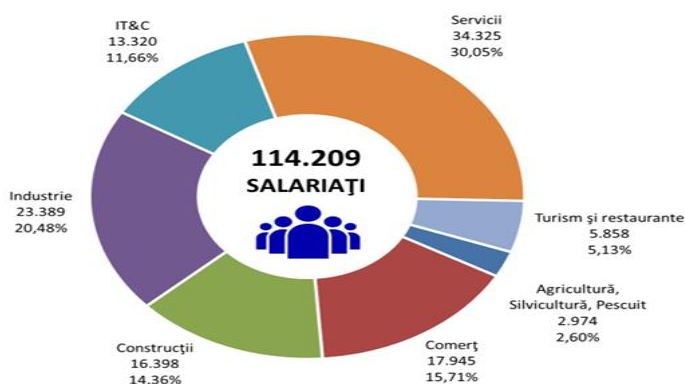
SOCIETĂȚILE COMERCIALE ACTIVE			
Anul 2023, jud. Iași			
Distribuția firmelor pe principalele domenii de activitate	 FIRME ACTIVE	 CIFRA DE AFAČERI (mil. EUR)	 SALARIAȚI
<i>Industrie</i>	1.663	1.956	23.389
<i>IT&C</i>	1.957	753	13.320
<i>Agricultură, Silvicultură, Pescuit</i>	479	287	2.974
<i>Construcții</i>	2.483	1.199	16.398
<i>Comerț</i>	5.042	3.053	17.945
<i>Servicii</i>	10.429	1.993	34.325
<i>Turism și restaurante</i>	863	270	5.858
TOTAL	22.916	9.511	114.209

Sursa: Breviarul Economic al Județului Iași, 2025, Camera de Comerț și Industrie

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Din totalul firmelor active în județul Iași, cel mai mare număr funcționează în domeniul serviciilor (45,51%) iar cifra de afaceri din acest domeniu reprezintă 20,96% din cifra de afaceri a județului Iași. Distribuția celor 114.209 salariați pe domenii de activitate oferă o hartă clară a cererii de competențe în economie. Pilonul central este reprezentat de sectorul Serviciilor, care absoarbe 30,05% din forța de muncă, urmat de Industrie cu 20,48% și Comerț cu 15,71%. Aceste cifre demonstrează că motorul economic al regiunii se sprijină pe un mix între activități tehnice și cele de prestări servicii. De asemenea, ponderea importantă a Construcțiilor (14,36%) și a sectorului IT&C (11,66%) indică direcții clare pentru orientarea carierei și pentru stabilirea parteneriatelor de practică, acestea fiind zonele cu cea mai mare densitate de locuri de muncă.

Figura 3: Numărul de salariați/ ponderea în diferite domenii de activitate

Sursa: *Breviarul Economic al Județului Iași, 2025, Camera de Comerț și Industrie*

Într-o piață a muncii marcată de o selecție riguroasă, unde industria și serviciile solicită o eficiență imediată, competențele dezvoltate în timpul stagiilor de practică trebuie să transpună programa școlară în abilități operaționale specifice. Astfel,

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

corelarea dintre modulele de studiu și cerințele angajatorilor locali conduce la definirea unor unități de competență care să garanteze competitivitatea absolventului.

În contextul acestui profil economic regional, stagiile de practică trebuie să vizeze atingerea următoarelor standarde specifice, esențiale pentru inserția în sectoarele majoritare:

- ✓ *Operarea și programarea sistemelor tehnologice asistate (CNC).*
- ✓ *Execuția lucrărilor conform normativelor de eficiență energetică și sustenabilitate.*
- ✓ *Gestiunea digitalizată a stocurilor prin sisteme de tip ERP/WMS.*
- ✓ *Mentenanța preventivă și diagnosticarea sistemelor electromecanice.*
- ✓ *Autoevaluarea calității pe fluxul de lucru (Self-Inspection).*
- ✓ *Interpretarea documentației tehnice și a schemelor digitale complexe.*
- ✓ *Comunicarea asertivă și gestionarea relației cu beneficiarul.*
- ✓ *Optimizarea consumului de materii prime și energie la postul de lucru.*
- ✓ *Aplicarea riguroasă a normelor de sănătate și securitate în muncă (SSM).*
- ✓ *Planificarea operațională a sarcinilor în regim „just-in-time”.*
- ✓ *Documentarea tehnică a activităților pe terminale mobile.*
- ✓ *Utilizarea instrumentelor colaborative și a platformelor de raportare digitală.*
- ✓ *Identificarea și remedierea rapidă a erorilor de proces (Troubleshooting).*
- ✓ *Adaptarea procedurilor de lucru la noile tehnologii hibride sau verzi.*

În contextul economic actual, la nivel local și regional, caracterizat de accelerarea proceselor de digitalizare, automatizare și tranziție către modele de producție sustenabile, competențele analizate au un rol determinant în creșterea performanței operaționale și a competitivității economice. Evoluția structurii economice impune profiluri profesionale capabile să integreze tehnologii avansate, să gestioneze sisteme complexe și să asigure continuitatea proceselor productive în condiții de eficiență ridicată. Integrarea competențelor digitale avansate, documentarea tehnică a activităților pe terminale mobile și utilizarea platformelor

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

colaborative de raportare, asigură trasabilitatea operațională și suportul decizional în timp real. Competențele orientate către eficiență energetică și sustenabilitate, respectiv optimizarea consumului de materii prime și energie, adaptarea procedurilor de lucru la tehnologii hibride sau verzi și execuția lucrărilor conform normativelor specifice, contribuie la alinierea activităților economice la cerințele de mediu și la obiectivele de decarbonizare. Acestea permit reducerea costurilor de operare și creșterea conformității cu standardele de reglementare, aspecte critice pentru menținerea competitivității pe termen mediu și lung. În completare, competențele de comunicare profesională și de gestionare a relației cu beneficiarii, corelate cu aplicarea riguroasă a normelor de sănătate și securitate în muncă, contribuie la stabilitatea proceselor operaționale și la reducerea riscurilor organizaționale. În ansamblu, setul de competențe analizat conturează un profil profesional tehnic integrat, adecvat cerințelor economiei contemporane la nivel local și regional, cu impact direct asupra performanței industriale, rezilienței economice și sustenabilității dezvoltării.

Concluzii

În ansamblu, stagiile de practică reprezintă nucleul funcțional al învățământului liceal tehnic și profesional, constituind principalul mecanism prin care cunoașterea teoretică este transformată în competență operațională și integrare socio-profesională reală. Practica nu acționează exclusiv ca instrument de formare a abilităților tehnice, ci ca un proces complex de construire a identității profesionale, de maturizare personală și de adaptare progresivă la cerințele mediului economic contemporan. În contextul economic actual, la nivel local și regional, marcat de digitalizare accelerată, automatizare și tranziție către sustenabilitate, stagiile de practică asigură corelarea structurală dintre sistemul educațional și piața muncii, reducând decalajul de competențe și riscul șomajului structural în rândul tinerilor. Prin parteneriatul școală-angajator, practica devine un instrument de validare autentică a competențelor, de transfer de cultură organizațională și de aliniere a așteptărilor elevilor cu realitatea profesională.

Metode de învățare la locul de muncă: stagiile de practică și rolul lor în pregătirea profesională

Totodată, stagiile de practică contribuie la creșterea angajabilității imediate, la scurtarea perioadei de tranziție de la educație la muncă și la formarea unei forțe de muncă flexibile și reziliente, capabile să răspundă schimbărilor tehnologice și economice. Impactul acestora depășește dimensiunea individuală, generând efecte pozitive asupra productivității, stabilității pieței muncii și dezvoltării economice sustenabile. Practica de specialitate nu trebuie privită ca o etapă obligatorie a parcursului școlar, ci ca o investiție strategică în capitalul uman, cu rol determinant în asigurarea competitivității economice și a coeziunii sociale la nivel local și regional. Un sistem de învățământ tehnic care prioritizează stagiile de practică de calitate nu formează doar absolvenți, ci construiește cariere sustenabile și creează premisele unei dezvoltări economice echilibrate și durabile.

Proiect cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Programul Educație și Ocupare

Titlul proiectului: „DEZVOLTAREA DE SERVICII EDUCATIONALE DE CALITATE PRIN STAGII DE PRACTICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN DOMENIUL AGRICOL ȘI DE INDUSTRIE ALIMENTARĂ”

Cod proiect: 308587

Beneficiar: Colegiul Agricol și de Industrie Alimentară „Vasile Adamachi”, Iași

Data publicării: februarie 2026

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.